

Prof. Oded Lipschits

Director, the Sonia and Marco Nadler Institute of Archaeology
Head, Ancient Israel Studies program in the Department of
Archaeology and Ancient Near Eastern Cultures

Ramat Raḥel Excavations Project
The Lautenschläger Azekah Expedition

פרופ' עודד ליפשיץ
ראש המכון לארכיאולוגיה ע"ש מרקו וסוניה נדלר
ראש התכנית ללימודי 'ישראל הקדום' בחוג לארכיאולוגיה
ותרבויות המזרח הקדום
החפירות המיוחדות ברמת רחל
משלחת לאוטנשלאגר לחפירות עזקה

Monday, December 30, 2013

יום שני כ"ז טבת תשע"ד

לכבוד: מר שאול גולדשטיין, מנכ"ל רשות הטבע והגנים

הנושא: תודות וסיכומים בעקבות כינוס תכנון נוף וארכיאולוגיה שנערך באוניברסיטת תל אביב ב - 19.12.2013

שלום רב,

משחר הימים מתנהלים יחסי גומלין סבוכים בין האדם לבין נופי סביבתו הטבעית. מעבר לשינויים בנוף שיצרה הסביבה הבנויה, הפעילות המחזורית בקרבת אתרי יישוב יצרה מאזן חדש בין האדם לסביבתו. למאזן משתנה זה ישנן השלכות מרחיקות לכת הן במישור הכלכלי (קיימות של אתרים, אסטרטגיות של ניצול הסביבה) והן במישור התודעתי (הענקת משמעות לנוף הטבעי ולמרכיבים בתוכו). בכנס המשותף לרשות הטבע והגנים, הפקולטה לאדריכלות בטכניון (מסלול אדריכלות נוף), והמכון לארכיאולוגיה באוניברסיטת תל אביב, תחת הכותרת "תכנון נוף וארכיאולוגיה" עלו לדיון מחקרים ומבטים חדשים אודות נוף קדום בסביבה טבעית, נוף מעוצב מעשה ידי אדם, ושימור ושחזור של נוף ונופי תרבות של אתרים ארכיאולוגיים. עוד עסקנו גם בתכנון ופיתוח נופי של אתרים ארכיאולוגיים, ובתכנון נוף בשילוב ממצאים ארכיאולוגיים והיסטוריים. המשתתפים בכינוס ניסו לאפיין את היחסים ההדדיים בין אדם ונוף באמצעות ניתוח האופן שבו האדם שינה את סביבתו או השתלב בה, וזאת על סמך ממצאים בנויים, ממצאים בוטניים, וניתוחים מרחביים המתייחסים לחוויית הנוף. שלושת מושבי הכנס, הן זה שעסק במימד העבר (הנוף באתרים ארכיאולוגיים ובסביבתם בימי קדם), הן זה שעסק במימד ההווה (שימור הנוף באתרים ארכיאולוגיים) והן זה שעסק במימד העתיד (תכנון נוף באתרים ארכיאולוגיים) היו הצלחה אקדמית וציבורית של ממש, וחלק מההרצאות היוו פריצת דרך לא רק מהכיוון המחקרי אלא גם, ואולי בעיקר, ביכולת לשלב אנשי מחקר ותכנון, גורמים הפועלים מהשטח, גורמים המעצבים את השטח וגורמים שחושפים, חוקרים ולומדים את השטח. הצלחת הכנס באה לידי ביטוי גם בריבוי המשתתפים ביחס לכנסים אחרים באוניברסיטה, ובתגובות הרבות שהכנס עורר, ואולי במרכזן פעילות מואצת למחשבה מחודשת על מקום הנוף, תכנון הנוף והיחס לנוף באתרים ארכיאולוגיים ובגנים לאומיים. התובנה שעלתה בכנס בדבר הקשר מחוייב המציאות בין ארכיאולוגים ואדריכלי נוף, וחשיבותה של רשות הטבע והגנים בתוך כך היא בשורה לשינוי, ואני משוכנע שהכנס ישמש לה "אבן דרך" מרכזית וחשובה. ברצוני להודות לצוות המארגן מטעם רט"ג, ובפרט לזאב מרגלית, שהיה הרוח החיה מאחורי ארגון הכינוס. שיתוף הפעולה, הן בצד הטכני של האירגון, ובעיקר בתכנים המקצועיים, ברעיונות ובסינון המשתתפים ונושאי ההרצאות היה למופת, והלוואי שיירבו שיתופי פעולה כאלה – ברוח טובה, במקצועיות ועם הרבה מקוריות וחשיבה רעננה. אני מבקש גם להביע הערכה רבה לכך שכמנכ"ל רשות הטבע והגנים היית נוכח בכל ההרצאות עד סוף הפאנל, ובדברייך גם חתמת את הכנס.

בברכה,

עודד ליפשיץ

